

1944, október 11. Moskva. — Depeša čs. veľvyslanca Zd. Fierlingera čs. ministerstvu zahraničia v Londýne s niektorými informáciami, týkajúcimi sa Slovenska.

Tajné.

1. Již v sobotu, když jsem intervenoval znovu u Zorina, aby zesílena byla pomoc Slovensku, sdělil Zorin, že Viest se již ujal velení na Slovensku a též naše delegace přiletěla tam již 8. t. m.<sup>1</sup> Zorin dodal, že podle toho soudí, že situace tam není tak kritická, jak by se podle zpráv Golianových mohlo soudit.

2. Zorin byl též toho názoru, že druhá část delegace<sup>2</sup> může nyní odjet a jelikož počasí není pro let příznivé, žádal jsem v dohodě s delegáty o transport vlakem alespoň do přífrontového pásma.

3. Dohodl jsem zde s Czesaným,<sup>3</sup> že vezme s sebou pod vojenskou stráž část vytištěných provizorních peněz. Část dám k dispozici vrchnímu velení Rudé armády ve smyslu naší úvěrové dohody, neboť Sověty nehodlají vydávat na našem území žádné ruble. Čekám, že Narkominděl bude své požadavky blíže precizovat, avšak nemyslím, že by nějaké podrobné jednání bylo na místě. Musíme mít v tom ohledu k sovětským orgánům plnou důvěru.

4. O tom, že na Slovensku snadno vzniká panická nálada, svědčí evakuace některých rodin slovenských činitelů, vesměs žen a dětí. S nimi byl evakuován též Šrobár.<sup>4</sup> Všichni se zatím nacházejí v přífrontovém pásmu.<sup>5</sup> Považuji zatím za přísně důvěrné. Dnešní zprávy ze Slovenska jsou již lepší a lze tedy doufat, že nejhůřší okamžiky jsou již překonány. Němci mají tam celkem poměrně slabé síly.

5. Návštěva Churchillova působí zde velmi dobře. Očekává se, že bude vypracován plán všeobecné ofenzivy. Sověty jsou v tom ohledu celkem optimističtí vzhledem k všeobecné vyčerpanosti německé armády. Soudí se též, že Maďarsko stojí před zhroucením. Budu trvat na tom, abych sovětskou vládou byl informován v případě, kdyby došlo s Maďarskem k nějakému jednání.

Fierlinger.

AMZV Praha. Depeše došlé, 1944, čís. 2378 (Mos. 344). Záznam dešifrované došlé depeše (d. 12. 10. 1944). Strojopisný přepis.

<sup>1</sup> Delegácia dorazila do B. Bystrice 7. 10. 1944.

<sup>2</sup> Druhá časť vládnej delegácie, pozostávajúca väčšinou z úradníkov, odišla z Moskvy 22. októbra 1944 s predpokladaným cieľom cesty Krosno (sídlo náhradného telesa 1. čs. armádneho sboru). Vzhľadom na to, že koncom októbra 1944 presídlila politická časť delegácie zo Slovenska do Chustu na Zakarpatskej Ukrajine, zmenila úradnícka časť delegácie smer cesty a odišla tiež do Chustu.

<sup>3</sup> Czesaný — vedúci úradník čs. ministerstva financií.

<sup>4</sup> Ďalšou depešou z 15. 10. 1944 Zd. Fierlinger tento údaj opravil, lebo Šrobár evakuovaný nebol.

<sup>5</sup> 17. 10. 1944 Fierlinger oznámil: „Včera, v pondělí dne 16. října odpoledne přiletěla výprava ze Slovenska evakuovaných žen, mezi nimi žena Jana Ursínyho se čtyřmi dětmi, žena Miloše Ursínyho s dvěma dětmi, paní Josková s děvčátkem a paní Lichnerová s dvěma menšími dětmi.“ (AMZV Praha. Depeše došlé, 1944, čís. 2458, Mos. 356.) Ako sa dozvedáme z ďalších depeší, s výpravou pricestovali tiež revidenti Slovenskej národnej banky Ševčík a Kováčik, ktorí priviezli na uschovanie zásoby drahého kovu — 279 kg zlata a 569 kg striebra. (Tamtiež, čís. 2478, Mos. 357.)